

Asia: VN/31665/2021

Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelma 2021-2027

Lausunnonantajan lausunto

1. Ohjelman strategia

Ohjelman strategian kautta etsitään ratkaisuja neljään ajankohtaiseen haasteeseen: kalan kasvavaan kysyntään, alkutuotannon edellytysten turvaamiseen, uudistumisen ja innovaatioiden vauhdittamiseen sekä ympäristön ja kalakantojen tilan parantamiseen.

Valmisteluvaiheeseen ovat osallistuneet laajasti keskeiset kotimaiset sidosryhmät. Kalataloutta koskevien Kotimaisen kalan edistämishjelman ja EMKVR-ohjelman sekä Vesiviljelystrategia 2030:n yhtäaikainen valmistelu on tukenut ohjelmien keskinäistä synkronointia ja tavoitteiden asettelua. Kentällä se herätti kuitenkin myös jonkin verran hämmennystä ja huolta siitä osuvatko tärkeinä pidetyt kirjaukset oikeisiin ohjelmiin tai tulisiko vaatia niiden sisällyttämistä kaikkiin asiakirjoihin.

EMKVR -ohjelmalla on merkittävä ohjausvaikutus koko kalatoimialan kehitykselle ja se myös saattaa alan toimijoita yhteistyöhön. Tukirahoituksella on iso merkitys toimijoille EMKVR:n ollessa käytännössä ainoa merkittävä julkisen rahoituksen lähde elinkeinokalataloudelle. Ohjelman selkeänä painopisteenä tulee olla nimenomaan kalaelinkeinojen kehittäminen ja tähän kohdistuvien investointien sekä markkinointitoimenpiteiden, mukaanlukien viestintä, tukeminen.

Strategia on asianmukaisesti ja tasapainoisesti laadittu. Siinä on hyvin kuvattu toimialaan liittyvät mahdollisuudet haasteet huomioiden. Strategian toteutus yhteistyössä kumppanuusperiaatteella läpi koko toimijakentän on havainnollistettu hyvin.

2. Kaupallinen kalastus ja kalavarojen tilan parantaminen sekä kalastuksen valvonta ja tiedonkeruu (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

-

3. Kestävä vesiviljely sekä jalostus ja kauppa (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Suomalainen vesiviljelyosaaminen ja ympäristöasioiden huomioiminen ovat jo nyt varsin korkealla tasolla ja elinkeino on niitä jatkuvasti ja määrätietoisesti pyrkinyt parantamaan. Tämä antaa hyvät mahdollisuudet vesiviljelytoiminnan, uusien teknologioiden ja innovaatioiden kehittämiseen Suomessa ja myös tuotannon lisäämiselle. Kotimaisen kumppannuspohjalle rakentuvan alan kehittämiseksi tehtävän yhteistyön edistäminen on tärkeää, jotta oikeat ratkaisut Suomen erityisolosuhteisiin löytyvät.

Toimintalinja 2:n Erityistavoitteeseen 2.1 "Kestävän vesiviljelytoiminnan edistäminen, erityisesti vesiviljelytuotannon kilpailukyvyyn vahvistaminen varmistuen samalla, että toiminta on ympäristön kannalta kestävää pitkällä aikavälillä" sisältyy kaksi rahoitettavaa toimenpidettä :

1: Vesiviljelyn innovaatiot, kehittäminen ja neuvonta sekä Toimenpide 2: Vesiviljelyn investoinnit

Esitetyt toimenpidekokonaisuudet ovat kattavia ja kuvaavat hyvin vesiviljelyn tukirahoitustarpeita. Suomen Kalankasvattajaliitto haluaa kuitenkin korostaa tässä yhteydessä sitä, että vesiviljely tulee nähdä tuotantoketjuna, jossa kullakin tuotantovaiheella on oma, ratkaiseva roolinsa kokonaisuuden toimivuuden kannalta. Rahoitustukea tarvitsevat sekä poikasvaiheen laitokset että ruokakalatuotanto. Kotimaisen kalan edistämishojelman kautta korostuvan kalan käytön lisäämistavoitteen saavuttamiseksi panostusta tarvitaan kaikkiin tuotantovaiheisiin ja laitostyyppeihin - myös niihin, joita ei erikseen ohjelmassa mainita

Suomen Kalankasvattajaliitto kiinnittää huomiota siihen, että yleinen ymmärrys ja tietämys vesiviljelyalasta ja sen vaikutuksista on edelleen puutteellista ja muistuttaa, että päättyvällä rahoituskaudella ei rahoitusta vesiviljelyn oman viestinnän tukemiseen ollut lainkaan saatavissa ja asiaan luvattiin parannusta uuden ohjelmakauden myötä.

Uusi ohjelma nostaa monessa kohdassa esiin viestinnän merkityksen tietopuutteiden poistamisessa ja rakentavan vuoropuhelun luomisessa, mutta selkeä mainita rahoituksen suuntaamisesta vesiviljelyn osalta viestinnän tarpeisiin puuttuu. Toimenpiteessä 2.2.3 mainitaan rahoitettavana teemana "Kalan menekinedistäminen ja toimialaa koskeva yleinen viestintä/yhteiskunnallinen vuoropuhelu". Liitto mielestä kyseiseen kirjaukseen tulee nähdä sisältyvän mahdollisuus tukea myös järjestöjen toimesta toteutettavaa viestintää keskitetyn ja/tai viranomaisvetoisen viestinnän rinnalla.

4. Kalatalouden paikallinen kehittäminen (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

5. Meripolitiikka (SWOT, valinnat, perustelut, rahoitettavien toimien kuvaus ja rahoitusehdotus)

Ohjelmaluonnoksessa on esitetty merkittävää lisärahoituksen osoittamista meripolitiikkaan, valvontaan ja tiedonkeruuseen sekä ympäristötoimiin elinkeinojen rahoittamisen kustannuksella. Suhteutettuna kala-alan toimijoiden rajallisen määrään ja sektorikohtaisiin keskimääräisiin liikevaihtoihin on erityisesti tiedonkeruuseen ja valvontaan jo nyt varattu varsin suuria rahamääriä. Liitto kyseenalaistaa vahvasti kyseisten, sinänsä tarpeellisten, toimien lisärahoituksen tarkoituksenmukaisuuden juuri tämän rahoituskanavan kautta.

6. Muu palaute

Suomen Kalankasvattajaliitto kiinnittää huomiota EMKVR-ohjelman ja vesiviljelystrategian keskinäiseen kytkökseen. EMKVR-ohjelman toimenpiteitä toteutetaan ja rahoitusta kohdennetaan vesiviljelystrategian mukaisesti. Vesiviljelystrategian tarkempi toteutussuunnitelma on vielä laatimatta ja siitä on tarkoitus tehdä asiakirja, joka elää rahoituskauden aikana ilmenevien tarpeiden mukaisesti. Joustavuus voi tuoda mukanaan etuja muuttuvissa tilanteissa, mutta se jättää myös avoimia kysymyksiä ja tulkinnanvaraisuutta toteutukseen.

Skyten-Suominen Irja
Suomen Kalankasvattajaliitto ry